

20. Väestönsuojelu

Väestönsuojelulautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakunnan kokoonpano v. 1963 oli seuraava: puh.joht. fil.maist. Victor Procopé, varapuh.joht. isännöits. Petter Kurillo ja jäsenet majuri evp. Olavi Wiias, toim.joht. Brynolf Liusvaara, pääsiht. Mauno Tamminen, siht. Ahti Salli, terv.sis. Liisa Koskeno, siht. Elo Lehtinen ja fil.maist. Tauno Helkavaara kuolemaansa 23.4. saakka sekä sen jälkeen joht. Arno Berner. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul.kaup.joht. Veikko Järvinen. Esittelijänä toimi väestönsuoj.pääll. Väinö Karanko ja sihteerinä ev.luutn. Kosti Lyly.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 22 kertaa ja pöytäkirjojen pykälien luku oli 281. Lähetettyjä kirjeitä oli 502, saapuneita 825 ja postikirjaan merkittiin 2 013 lähetystä.

Päätökset. Lautakunnan päätökset koskivat mm.: suojapukujen hankintaa väestönsuojeluyksikköjen käyttöön (29.1. 35 §); kevytmetallipaarien ja radiolaitteiden hankintaa (3.12. 265, 266 §); Siltavuoren kalliosuojan vuokraamista Suomen Punaiselle Ristille (29.1. 36 §); paineilmakäyttöisen suurtehohälyttimen hankintaa (5.3. 73 §); väestönsuojelutoimiston kouluttajien ylityöpalkkioita (5.3. 74 §); eräiden vakinaistettujen virkojen täyttämistä (12.2. 43 §, 23.4. 115 §, 29.4. 119 §); maastopöydän hankintaa kurssikeskukseen ja dieselgeneraattorin hankintaa Koskelantien kalliosuojaan (20.4. 122 §, 11.6. 154 §).

Esitykset kaupunginhallitukselle koskivat mm.: asiantuntija-avun käyttämistä väestönsuojelun ensiapumateriaalin hankinnoissa (29.1. 34 §); yleisten väestönsuojien rakentamisen yleissuunnitelmaa (29.1. 37 §); ulkohälyttimien koekäynnistysajan muuttamista pois sunnuntai- ja juhlapäivistä (22.10. 227 §); Kanavapuiston kalliosuojan rakentamistyön ottamista väestönsuojain rakentamistöiden yleiseen suunnitelmaan (5.11. 234 §); Suomen Punaisen Ristin lisäavustusanomusta (5.11. 235 §) ja ajanmukaisen toimistohuoneiston hankkimista väestönsuojelutoimistolle (5.11. 236 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat mm. seuraavia asioita: Koskelan sairaskodin väestönsuojan muutostyötä (15.1. 16 §); Suomen Työturva-yhdistyksen vuokranvapautusanomusta (29.1. 38 §); Myllypuron uuden asutusalueen ja sosiaalivirastotalon väestönsuojia (5.3. 67 §, 10.4. 105 §); Puotila II ja Kontulan asutusalueiden kalliosuojia (14.5. 128 §, 17.12. 278 §); Lehtisaaren yhteistä kalliosuojaa ja sen alustavia pääpiirustuksia (11.6. 152 §, 3.12. 260 §); Karstulantien kalliosuojan julkisivupiirustuksia (17.9. 183 §) sekä posti- ja lennätinhalli-

tuksen vuokraamaa Erottajan kalliosuojatilaa vastaavan suojatilan sijoituspaikkaa (19.11. 246 §).

Rakennustarkastustoimistolle ja maistraatille annettiin lukuisia lausuntoja väestönsuojien rakentamista koskevista ym. asioista.

Väestönsuojelutoimisto

Henkilökuntaan kuuluivat väestönsuojelupäällikkö, suunnittelu- ja koulutuspäällikkö, hallinnollinen sihteeri, suojarakenneohjaaja, 2 suunnittelijaa, 2 kouluttajaa, ensiapukouluttaja, toimistonhoitaja, suojarakenteiden valvoja, 2 toimistoapulaista ja koneenhoitaja. Mainitut virat vakinaistettiin 1.2.1963 lukien paitsi väestönsuojelupäällikön ja koneenhoitajan virat, jotka jo aikaisemmin oli vakinaistettu. Toinen suunnittelijan virka jäi myös edelleen tilapäiseksi.

Suunnittelutoiminta. Suunnittelijat jatkoivat kaupungin väestönsuojelun yleissuunnitelman edellyttämiä suunnittelu- ja järjestelytehtäviä ollen kiinteässä yhteydessä sekä kaupungin omien että ulkopuolisten virastojen ja laitosten kanssa.

Henkilöstön sijoittamista väestönsuojelun johtoeleimiin ja yksikköihin tarkistettiin ja täydennettiin, jolloin oltiin yhteistoiminnassa Hel.Sp.E:n kanssa.

Ensiapulaukkuihin kuuluvien tarvikkeiden määrittäminen ja järjestely sekä laukkumallien suunnittelu saatiin loppuun suoritetuksi, joissa tehtävissä käytettiin asiantuntijana lääket.lis. Alpo Lahtea. Vuoden lopulla tilattiin J. Merivaara Oy:ltä 2 000 kpl kevytmetallisia paareja, joiden suunnittelussa väestönsuojelutoimisto oli mukana. Samoin tilattiin 500 kpl suojapukuja.

Väestönsuojelun johtopaikkojen radioyhteyksien järjestämistä varten tilattiin tanskalaiselta toiminimi Stornolta 450 MHz:n taajuusalueella toimiva radiokalusto, johon kuului yksi pääasema ja 15 ala-asemaa. Muille yhteysväleille sopivien radiotyyppeiden kokeiluja jatkettiin yhteistoiminnassa sisäasiainministeriön väestönsuojeluasian osaston kanssa.

Kaupungin ulkohälytintjärjestelmän kehittämiseksi hankittiin suuritehoinen painemahälytint, jonka asentamiseksi tarvittavat työt Linnanmäen vesisäiliöllä tilattiin talorakennusosastolta. Uudet ulkohälyttimien ohjaus- ja tarkkailulaitteistot asennettiin Temppeliaukion, Erottajan ja Katri Valan puiston kalliosuojiiin.

Koulutustoiminta. Väestönsuojelutoimiston kurssikeskus saatiin kertomusvuoden aikana kaikilta osiltaan valmiiksi. Siihen kuului mm. kaksi varsinaista 40 oppilaan luokkahuonetta, suojelupiirin toimiston johtamishuone, opettajien huone, opetusvälinevarasto sekä eteinen siihen liittyvine pesuhuonetiloineen. Kurssikeskus varustettiin väestönsuojelukoulutuksessa tarvittavalla välttämättömällä opetus- ja havaintovälineistöllä. Syyskoulutuskaudella valmistui kurssikeskuksen johtajakoulutuksessa tarpeellinen maastopöytä, jossa oli kuvattuna Helsingin kaupunki pienois-koossa.

Väestönsuojelutoimiston päiväkursseilla koulutettiin kaupungin palveluksessa olevia seuraavasti: 11 henkilöä suoritti 25 t kestäneen kouluttajakurssin lääkintäpalvelun harjoittelujakson, 20 henkilöä koulutettiin 21 t kestäneillä suojelupiirin ja lohkojen johtajiston peruskursseilla, 13 henkilöä 21 t kestäneillä suojelukeskuksen ja reservinjohtokeskusten johtajiston peruskursseilla, 13 henkilöä 18 t kestäneillä, naisille tarkoitetuilla viestittäjäkursseilla, 220 henkilöä yhdellätoista 30 t:n väestönsuojelun ensiavun peruskurssilla, 74 henkilöä viidellä 15 t:n väestönsuojelun ensiavun

jatkokurssilla, 66 henkilöä osallistui väestönsuojelun ensiavun leiriharjoituksiin Hesselössä 5.—10.7. sekä 150 henkilöä koulutettiin kahdeksalla 7 t:n evakuoinnin suoritushenkilöstön kurssilla.

Väestönsuojelutoimisto järjesti iltakursseja vapaaehtoisille seuraavasti: 22 henkilöä suoritti 20 t kestäneen suojelupiirien ja -lohkojen johtajiston peruskurssin (sovellutusjakso), 19 henkilöä osallistui 20 t:n reservin johtokeskusten alijohtajien peruskursseille, 31 henkilöä koulutettiin 10 t kestäneillä pelastuskoirien ohjaajille järjestetyillä väestönsuojelukursseilla, 24 henkilöä 16 t kestäneillä yksityisoppikoulujen suojelujohtajien kursseilla ja 16 henkilöä 12 t:n suojelupiirien ja -lohkojen johtajiston jatkokursseilla.

Helsingin Väestönsuojeluyhdistys järjesti vapaaehtoisille useita kursseja. Näistä mainittakoon mm. omakohtaisen suojelun peruskurssit, joille osallistui 1 377 henkilöä, teollisuus- ja liikeyritysten alijohtajien peruskurssit, kahdet pelastustoimintakurssit sekä säteilymittaus- ja tiedustelukurssi. Suomen Punainen Risti piti helsinkiläisille yhteensä 154 kurssia, joilla koulutettiin yhteensä 2 760 henkilöä.

Tämän lisäksi suorittivat kouluttajat suojelusuunnitelmien tarkastuksia 36:ssa kaupungin virastossa ja laitoksessa, jolloin samalla koulutettiin suojelujohtajia suunnittelu- ja valmistelutehtävissä.

Rakenteellinen suojelu. Valmiita väestönsuojia oli kertomusvuoden loppuun mennessä yht. 1 440 ja suojatilaa oli näin varattuna yht. 147 604 henkilölle. 13:ssa väestönsuojelulautakunnan hallinnassa olevassa kalliosuojassa tehtiin niiden jatkuvaan hoitoon kuuluvia kunnostamistöitä ja perusparannustöiden alaisena oli neljä kalliosuojaa. Uusia kalliosuojia oli rakenneilla kahdeksan, piirustukset olivat valmiina viittä kalliosuojaa varten ja suunnittelun alaisena oli samoin viisi kalliosuojaa.

Tulot ja menot. Tulot ja oli kertomusvuonna kalliosuojien käteisvuokrista 220 017 mk ja tilitysvuokrista 27 842 mk, yhteensä 247 859 mk.

Menot. Lautakunnan ja toimiston menot olivat yhteensä 533 375 mk jakautuen seuraavasti: Palkkiot 3 738 mk, Vakinaiset viranhaltijat 27 454 mk, Tilapäiset viranhaltijat 138 561 mk, Työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan palkat 69 858 mk, Sosiaaliturvamaksut 12 838 mk, Käteisvuokrat 7 401 mk, Muut huoneistomenot 411 mk, Painatus ja sidonta 500 mk, Tarverahat 5 966 mk, Väestönsuojelukoulutus 5 795 mk, Hälytys- ja viestiverkosto 68 967 mk, Väestönsuojelumateriaalin hankinta 22 914 mk, Väestönsuojelumateriaalin varastointi 1 000 mk, Väestönsuojien käyttökustannukset 44 786 mk, Koneistojen hankinta ja kunnossapito 18 506 mk, Työkalujen hankinta ja kunnossapito 544 mk, Väestönsuojien kunnossapito 46 806 mk, Kiinteän käyttöomaisuuden korot 42 871 mk ja Kiinteän käyttöomaisuuden poistot 14 459 mk.

Väestönsuojelulautakunnan käytettävänä olevia kalliosuojien perusparannuksia varten tarkoitettuja varoja käytettiin seuraavasti: Korkeavuorenkadun kalliosuoja 9 800 mk, Vilhovuorenkadun kalliosuoja 5 300 mk, Koskelantien kalliosuoja 775 mk, Orapihlajatie kalliosuoja 2 965 mk, Etumetsän kalliosuoja 2 225 mk, Temppekkadun kalliosuoja 4 000 mk, Siltavuorenrannan kalliosuoja 5 534 mk, Diakonissalaitoksen kalliosuoja 655 mk, Vallilan kalliosuoja 9 882 mk ja Klaarantien kalliosuoja 29 335 mk.

Avustuksia suoritettiin Suomen Punaisen Ristin Helsingin ja Uudenmaan piirille 52 000 mk ja Helsingin Väestönsuojeluyhdistykselle 80 000 mk.